

Z E M P L É N.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYÉNEK ÉS A ZEMPLÉN-MEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLETNEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmentetlen levelek
csak ismert korszakot fo-
gadhatnak el.
Kéziratot nem adatna
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A szállításhoz minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HIRDETÉS DÍJ
Hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után
1 kr.
Asonfajta bérlet 20 kr.
Kiemelt díjazású s kör-
szettel ellátott hirdeté-
nyekért tértmérték szerint
minden 10 centiméter
után 8 kr számíttatik.
Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetést a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

A Zemplén-vármegyei rabbik.

E lapok egyik számában élénk és találó színekkel volt ecsetelve a zemplén-vármegyei rabbik tulnyomó többségének társadalmi zárkózottsága és a magyar nyelvnek általuk történő elhanyagolása úgy magánéletükben, mint a templomokban. A tények sokkal jobban szólnak cikkíró tapasztalatainak helyessége mellett és a valóban felderítésétől sokkal inkább várható a gyógyítás, semhogy a körülmények szépitgetésével, vagy elhallgattatásával szolgálatot lehetne tenni s ezért a szóban forgó ügy tárgyalását senki sem tarthatja fölöslegesnek.

Ugyanaz, ami a vármegyénekbeli rabbikról mondatott, többé-kevésbé, de hozzátehetjük, hogy inkább többé, mint kevésbé, áll az egész felvidékről és bizonyos, hogy míg az iskolák oly szépen magyarosodnak mindenütt és az ifjúság, még ortodox részen is, nagyjában magyarrá lett, addig a templomok és a zsidóság szellemi vezetői az e téren felállítható minimális követelményeknek sem felelhetnek meg.

Még egy sajnos körülményre is utalhatunk. A statisztika dicséretileg emlékezett meg arról, hogy hazánk végvidékein, hol a nemzetiségek leghevesebben küzdenek az állameszme ellen, a zsidóság mintegy magyar telepet képez s minden utógondolat nélkül a magyar államiség szolgálatában áll. A mi végvidékünkön e haladást nem látom. Máramaros, Bereg, et consortes a legszomorúbb s ha nem bíznám a magyarság hódító erejében, mondhatnám, kétségbeesztő állapotokat mutatnak fel. Tisztában vagyunk azzal, hogy nemzetiségi okok itt fenn nem forognak. A zsidók politikai közönséget nem képeznek, saját nyelvükről le nem mondhatnak, mert sem a német, sem a lengyel „jargon” nem az ő nyelvük, amennyiben pedig speciális zsidó hagyományról és kulturai fokról szólni lehet, azt megőrizhetik a magyar

nyelv kizárólagos használata mellett és beolvadhatnak a hazai kultúrába, amint vallástársaik Németországban németek, angolok Angliában és mint őseik Spanyolországban spanyolok voltak.

A vallásos felfogás módosítására inkább volna szükség, nem a papoknál, hanem a népben. A papok ugyanis jól tudják, hogy a zsidó vallás a legtávolabbról sem tiltja akármelyik nyelv felvételét és használatát és hogy a vallástudósok, a talmudtól kezdve napjainkig, számtalanszor kívánták a hazai nyelv bírást s használatát. A vallás szentségéről itt csak annyiban lehet szó, hogy bizonyára vétenek ellene, ha egy romlott, izlés és szépség nélkül való nyelven hirdetik igazságait. A nép azonban másképp gondolkodik. A vallást illető teendőknél szereti használni azt a nyelvet, melyet atyáitól hallott, görcsösen ragaszkodik hozzá. Még akkor is, ha magánéletében idegenné vált is előtte. Azért ment oly nehezen a biblia magyarrá való fordításának behozatala az iskolákban, s azért tartja oly lassú léptekkel bevonulását a magyar prédikáció pl. a szatmármegyei katolikus templomokba, hol tótajkú lakosok laktak s a pestmegyei református templomokba, ámber a hívők bírják a magyar nyelvet. Az újítás elleni „horror” minden felekezetenél található. E téren volna nemes hivatásuk a papoknak. Ők a vallásban örök igazságok kifejezését, ne pedig ósdi kultúrának letéteményét lássák, nekik hirdetniük kell, hogy a magyar nyelvet buzgalommal karolják fel és ők maguk, bármily röviden és töredezeve, hallassák e nyelvet a szószékéről; ha eleintén ritkán is a nyelvi nehézségek miatt, de készítsék elő az utat utódaiknak.

Főkérdés azonban nem a vallás, hanem a kultúra és a zsidóságnál a magyar nyelv annyira azonos a kultúra terjedésével, hogy az egyik a másik nélkül el sem képzelhető. A zsidó szereti e hazát. Nem a művelteket

értem, kikről ennek hirdetése felesleges tetszelgésnek vehető, hanem a közönséges, máramarosi is, teljesen hazánk hű polgárának vallja magát s teljesíti iránta szolgálatait, amennyiben kulturális foka ezt megengedi. S ilyen a rabbi is. Az itteni „Másid rabbi” bevonulásakor buzdította híveit a magyar nyelv tanulására. Nem tudom, ismételte-e azóta, de azt hiszem, ha tudna magyarul, e nyelven beszélne is. E tekintetben pedig az állam beavatkozása nélkül csakis a leglassúbb léptekkel haladhatunk s e beavatkozásra ép oly szükség volna a zsidóknál, mint hazánk valamennyi felekezeténél.

A rabbiktól kellene bizonyos magyar tudást követelni és az iskolalátogatást szigorúbban kellene követelni. Utóbbira vármegyéinkben nincs panasz, de szomszédaink siralmas látványt tüntetnek fel és ki tagadná a szomszédtság káros befolyását? A rothadt alma mellett az egészséges is megromlik.

Egy kis szelíd nyomás itt sokat tehetne s lehetne reményünk, hogy rövid idő múltán a kívánt javulás e téren is be fog állni.

„Venio nunc ad fortissimum.” A zsidó papok visszavonulnak a közéletből. En ezt cikkíróval együtt mélyen fájjalom, de sokkal rosszabbul esnék szívemnek, ha azt hallanám, hogy a rabbi előre tolakodik. Már pedig, mi türes-tagadás, e vádtól nagyon kell tartanunk. A világeért sem akarok panaszkodni, hiszen sehol sem lehet a zsidóság oly megelégedett a viszonyokkal, mint nálunk, de az emberi természet ellen küzdeni bajos. Előítéletek, századok által tartott és táplált idegenkedések nem mulnak el rövid idő alatt és így a keresztyén társadalom is még nem szokott hozzá, hogy a zsidók ép oly emberek, mint ők és e hazában ép oly magyarok, mint bárki más, ha vele hasonló műveltségi fokon állanak. Ez idegenkedés okvetetlen magával vonja, hogy a rabbik, kik a világiakban való jártasság hiánya, s mint megmondottuk, a magyar

TÁRCA.

A Michigan partján.

— A „Zemplén” számára —

Írta: **Neuvohner Jenő.**

Chicago, 1893. június hó.

Hol is kezdjem? A világkiállítás területének kellő közepén nagy laguna terül el, melynek a napsugaraktól bearanyozott felületét fényesebbnél fényesebb gondolák szelik. Az olasz gondolások fényes nemzeti viseletükkel lekötik a figyelmet. Amott meg egy piciny ladik siet tova, melyet nem evezők, hanem belül elhelyezett villamos motorok hajtanak. Igen helyesek az u. n. launch-ok, az égő natfától hajtott kis hajók és csak egy gondolatnyival nagyobbak egy közönséges csónaknál. Egyike ezeknek az launch-oknak „Ausztia” nevet visel.

Elképzelhetik, hogy e különféle csinos, forgalmi eszközök, mennyire tarkítják a lagunát és hogy mily pezsgő ott az élet.

A középponti lagunából emelkedik elő a Szabadság aranyos szobra, hirdetőn, hogy a nép kormányzása a nép által, a nép számára megíusulhat.

A nagy lagunának egyik ága a *woodet-Island* ot (sziget erdő) folyja körül.

A sziget erdőn a rózsák legnemesebb fajai pompáznak és észbontó illatot lehelnek a légből.

Ugyancsak a sziget-erdőn látjuk a japán bazárt, mely igazán ide illik legjobban: a virágok és madárdal szigetére.

Szemben a Szabadság szobrával, közvetlenül a tó partján terül el a *perystile* (oszlopat), melynek mindmennyi oszlopa a hatalmas *Union* nak egy-egy államát, illetőleg területét jelképezi. A perystile 1000 m. hosszúságú egy alkotmány, homlokával a *Michigan* tavának, északon a kaszinóval végződik, déli részén pedig a *Musik-hall* van elhelyezve. Itt az ember, ha elfárasztotta agyát a látóvalók halmaza, a muzsika lágy hanghullámaiban ringathatja magát. A kaszinóban, ugyszintén egy egész sereg étkező teremben kifogástalan szív- és gyomorerosítóról gondoskodnak. De ha az ember egy *sandwich* et akar megízlelni, jól teszi, ha előbb a polgári rendtartásból alapvizsgálatot tesz, máskülönben be nem jut egy restaurációba és ha az sikerül is neki, ne adj isten, hogy onnan kiszabaduljon. A kiállítás jámbor vendégei, belekerülnek a hínárba és dacára minden kapkodásnak, igyekezettük, hogy a szabad levegőre juthassanak. hajótörést szenved.

Mert az amerikai kedélyes, de csak, ha a dollárok csengését nem hallja. Innen magyarázható, hogy a legszemérmetesebb ellenőrzést viszi véghez. És midőn egy szemfüles yankee nem akart elfogadni egy dollárt, mert, ugymond, nem jól

cseng: mit akar tulajdonképpen egy dollártól, hogy hegedű-szólót játszó zenekari kísérettel? vágott vissza neki hamisan a megzavart német.

E napokban egy hazámfiát találtam egy vendéglőben. Ugy futkosott ide-oda, mint egy mókus a kalitkában. Mikor engem észrevett, könyező szemekkel repült felém és elbeszélte, hogy ő bizony szívesen fizetne, de egyik emeletéről a másikhoz küldözgetik és így szaladgál egy pár óra már. Kiszabadítottam fogságából és ő hálás pillantások között igyekezett az iparcsarnok felé.

Az iparcsarnok (Manufactures and liberal arts building) kolosszális egy épület, melynél óriásibbat aligha láttam. Területe mérközök egy terjedelmes sétatérével. Az épület maga a korintusi stílus jellegét viseli magán. A facade-ok csinos ornamentációkkal vannak terhelve. Az ablakboltozatok folytonosságát, a homlokzat közepén, nagy kapuk szakítják meg és minden sarkon pavillonok. Mindegyik kapu fölött négy, 10 láb magas, kőből faragott sas látható. Az épület sarkain elhelyezett pavillonok a főbejárat kapuihoz hasonlóak és gazdagon díszítve fresko- és szobor-ornamentációkkal. Az épület homlokain a főbejárat boltozat-díszítéseiből előugró nyalakok a tudományt és művészetet szimbolizálják.

Az épület közepén egy nagy csarnok terül el, mely 390 láb széles és 13000 láb hosszú. E csarnokot csak a tetőzetből lefelé haladó oszlopok tartják, úgy, hogy a csarnok maga nem nyugszik oszlopokon. Tizenhét millió öl épületfa volt szük-

nyelvnek csekély mértékben való bírása következtében különben is az ügyefogyottság hibáit bírják, távol tartják magukat a nyilvánosságtól. A haladás e téren is oly örömdetes, hogy teljes bizalommal nézhetünk a jövő elé.

Minden figyelemre méltó, hogy a zsidók a magyar nyelvet teljes mértékben elfogadják, hogy templomaikban e nyelvet használják, előbbre fogja vinni az ügyet és én meg vagyok győződve, hogyha ők szemügyre vennék, mily ellenségeskedés uralkodik vallásáruk iránt a német nyelv tartományában, Ausztria- és Németországban, akkor gyökeresen kiirtanák e nyelvre emlékeztető „jargon”-jukat és szószerkezeit szent-törvénynek tekintnék a német nyelv használatát.

Magyarország, vagy határozottabban szólva, a magyar faj a középkorban s az újkorban a leghumánusabb volt a zsidókkal szemben s irodalma gyakran a rokonság kérdését is szeretettel karolta fel. Üldözések, gettókba szorítás, kútmérgezések, osztalások stb. a magyar zsidóság történetében a legkritikábnak fordulnak elő. A magyar faj most is a legkisebb mértékben van áthatva az antiszemizmusról.

Ez a magyar faj joggal követeli a zsidó polgártársaktól, hogy fogadják el nyelvét, kultúráját és szolgálja őket oly hűséggel, amilyen hűen szegődött a magyar államiasághoz.

Mikrosz.

Vármegyei ügyek.

A t. vármegye közigazgatási bizottsága S.-A.-Ujhelyben f. hó 12-én tartotta rendes havi tanácskozását Molnár István főispán ömeltóságának előlétele mellett. A tanácskozás fontosabb tárgyait és eredményeit tudósítunk az itt következőkben ösmerteti:

Az alispáni jelentés szerint, melyet a szabadságon lévő alispán helyett Dókus Gyula főjegyző terjesztett elő, a régebbi közmunkavállalás, vármegyei pótdadó, valamint az 1891. és 1892. évi utadóhátrálások leszámlálása mind a tíz járás területén és pedig a vm. főszámvevő illetve az alszámvevők közremunkálásával folyamatban van. Az 1883. óta rendezetlenül maradt közíg. letételek rendezésével a főjegyző foglalkozik. Minthogy a t. vármegyeinek utalap-pénztára teljesen kimerült, dacára annak, hogy már eddig is 40.000 ftnyi kölcsönt vett a többi vármegyei alapoktól, — a további kölcsönzéseket, ugyancsak az utépítkezéseket is be kellett szüntetni. — Zugiskolákat újabban sem fedeztek föl a vármegye területén. — Amerikába kivándorolt jun. hó folyamán 380 egyén, visszatértek 139-en. — A kir. belügyminiszter értesítette a k. i. bizottságot, hogy a Bodrogközre kért új csendőrség felállításának költségéről az 1894. évi állami költségvetés keretében történik gondoskodás. — A kir. keresk. minist. pedig tudatta, hogy Hönisch Dezső kir. főmérnök 4 heti szabadságot nyervén, helyettesül Hvozodovics Antal kir. mérnököt rendelte ki. — A főorvos jelentése szerint a közegészségügy állapota a lefolyt

seges az ipar és szabad művészetek épületéhez és a középponti csarnok acél szerkezete 1.200.000 font. Csak arra, hogy az erkély pallózatát meg erősítsék, 5 wagon szög volt szükséges.

Az iparcarnok kiállított tárgyai sokfélék és magukba ölelik a mindennapi életben szükséges csaknem összes ipari cikkeket. És éppen e sokoldalúságánál fogva, nem sorolom elő az egyes ágakat.

A szabad-művészetek osztályai: nevelés-szak, irodalom, géptan, közmunkák, zene és dráma.

De nem folytatom tovább; az eddig elősoroltakból is világosan kitűnik, hogy az ipar és szabad művészetek épülete egymaga egy teljes kiállítás zár magába, melynek megtekintésére nem órák, de napok szükségesek.

A többi épületek részben még nincsenek elkészítve, részben pedig a kiállítandó tárgyak nincsenek elrendezve. Ugyancsak nincs még berendezve Midway Plaisance, mely a világ legtávollevőbb népeit és azok legjellemzőbb produktumait célozza velünk megismertetni.

Helyet foglalnak a vilákiállításra kínaiak, japánok, eszkimók és egy egész armádiája a világ legsötétebb és kevésbé sötét részének. Csak Magyarországnak trikolorját keresem hiába. Azt alig voltam képes felfedezni.

Vége szemembe tűnt a mi nemzeti lobogónk a Midway-Plaisance legvégén. De alig hogy kitérték a nemzeti lobogót a csárdán, azonnal be kellett az ajtókat zárniuk. Furcsa szeszélye a sors-

juntas hóban jónak volt mondható; a roncsoló toroklob, hörghurut, hólyagos himlő és vörheny járványos jellegükben enyhültek. Az ungvári bábaképző intézetből képesítve 4 zempléni születésznő lépett ki. — Az árvaszéknél feldolgoztak júniusban az előadók 1718 ügydarabot, ebből Karsa F. 257, Spillenber B. 324, Pekáry Gy. 293, Farkas D. 288, Polányi Gy. 313 és Klimó M. 243 db.-ot. Payssoss A. elnök szabadságon van. — A s.-a. helyi ipariskola támogatására a t. vármegye köz-művelődési alapjából három évre és évente 100—100 ftnyi segédelmet szavaztak meg. — A beteg-ápolási alap kint lévő követeléseinek legerélyesebb behajtása elrendeltetvén, eziránt az alispán személyesen fogja a járási főszolgabírákat folkeresni és számadásra vonni. — A kir. ügyész jelentése szerint a törvényszéki börtönben a júniusi rablétszám 173 volt. — A kir. áll. építészeti hivatal jelentése szerint a törvényhatósági közutakra nagy mennyiségben lett már eddig is a kavics kiszállítva. — A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint június hóban befizettek egyenes adótartozásra: 22,902 ft 08 krt. hadmentességi díjban pedig: 390 ft 18 krt.

De a legfontosabb tárgya volt közigazgatási bizottsági ülésnek Nemes Lajos kir. tanfelügyelőnek nagy érdeklődéssel hallgatott előterjesztése a S.-A.-Ujhelyben létesítendő állami felsőbb leányiskola kérdésében. — Az előterjesztés hosszabb eszmecsereket keltett s főispán ömeltősága, ugyancsak Szerviczky Ödön. Mailáth József gr. és Bydes kuthy Sándor hozzászólása után kimondatott, hogy a szóban forgó és a közszükség igényelte kulturális intézmény létesítése érdekében a nmélt. vall. és közokt. Miniszterhez felterjesztés intéztessék.

A felterjesztés, melyre még lesz alkalmunk visszatérni, szóról-szóra így szól:

Magyméltóságú vallás és közokt. m. kir. Minisztérium!

Hazánk, nemzetünk jövője s boldogulása nemzeti népnevelésünk helyes irányban való fejlődésétől függ. Minél fejlettebbé s virágzóbbá lett népnevelési ügyünk, annál biztosabb alapra lesz fektetve hazánk fenmaradása. Jól tudjuk mi azt, hogy a szellemi vezérszerep a férfi nemet illeti; de tudjuk azt is, hogy a nőnem nevelésének elhanyagolása, vagy helytelen uton való vezetése, a legnagyobb hátrány, sőt veszély a családi és polgári társadalomra, veszély magára a hazára nézve.

E tudat vezérel jelenleg bennünket a nagy-mélt. vallás és közokt. m. kir. Miniszteriumhoz, hogy míg egyrésztől hálánkat fejezzük ki azon áldozatokért, melyeket vármegyénkben a fiuk hazafias neveltetése érdekében kegyeskedett meghozni, addig más részről mély tisztelettel kérjük ki a nmélt. v. és közokt. m. kir. Minist. segélyét s támogatását leánynevelésünk érdekében.

Magymélt. vall. és közokt. m. kir. Minisztérium!

Zemplén-vármegye azon törvényhatóságok között tartozik, melyek a legnagyobb intelligenciával bírnak s mégis sajnálattal kell kijelentnünk, hogy vármegyénk területén egyetlen egy magasabb leánynevelő intézet sem létezik, melybe teljes megnyugvással, bizalommal adhatnák leányaikat azon szülők, kik gyermekeikkel az az elemi oktatásnál magasabb műveltséget óhajtanak elsajátíttatni.

Igen sokszor tapasztaljuk, hogy az intelligensebb, különösen pedig a hivatalnokai és lelkészi osztály leánygyermekai kiképzetéseért, neveltetéseért távol fekvő intézetekben, anyagi erejét meghaladó áldozatokat hoz s mégis a

nak. Ez az egy épület volt az óriási területen, mely a mi lobogónkkal ékeskedett, de a privat vállalkozó, anyagi alapok hiányában, kénytelen meghátrálni. A Columbia National Bank bukása ugyanis a magyar csárdát sujotta először és a legérzékenyebben.

A magyar csárda maradványai a terület déli részén vannak. A legészakibb részén a kiállítás területének látjuk a La Rabida kolostort a tó partjának egy legféltreesebb félszigetecskéjén. Fekvése nagyon szerencsés, hű mása ez ama kolostornak, mely a nagy felfedezőt fiával együtt magába rejtette, mert ő kénytelen volt üldözői elől menekülni. E kolostort Kolumbus emlékére emelték, mely egy-uttal a reá vonatkozó összes ereklyéknek tárháza.

Oly eredeti, oly megható ez a régi kolostor, hogy az ember szívesen felejt rajta tekintetét.

Különösen én. De hogy is ne, mikor oly szaksztott mása annak a mi temetőnk melletti kápolnának, melynek halk, ájtatos hangját be sokszor is elhallgattam nyári alkonyatokon.

Gyönyörrel nézem e kolostort és úgy rémlik, mintha most is hallanám azt a halk csengő hangot, azt az édes muzsikát.

Miközben iszom egyre iszom a lég illatát: oly élénk színekkel jelenik meg emlékemben a falunk határánál elterülő erdőcske képe...

Olyan ez az illat, mintha csak azzal a bájos erdőcskével határos bogár rétről tévedt volna ide valami kőszá szellő szárnyain...

neveltetés bevégezése után sajnálattal kell észrevenni a reményükben csatlakozott szülőknek, hogy gyermekeik sok ismerettel kerültek ugyan vissza a szülői házhoz, de egyáltalában nem olyanokkal, melyek őket egykoron boldogokká s valódi magyar honleányokká tehetnék.

Magymélt. vall. és közokt. m. kir. Minisztérium!

Csak magyar nemzeti nevelésben részesült leány lehet valódi magyar honleány; csak valódi magyar honleányból lehet valódi magyar anya; csak magyar anya öntheti be gyermekeibe már a bölcsönél a haza és törvény iránti szeretet és engedelmséget. Ki merné tehát kétségbe vonni, hogy a nőnevelés nem éppen olyan, vagy még nagyobb gondot s áldozatot kell fordítani, mint a férfi nevelésre? Tudjuk, mily magasztos szerep vár a nőre ugy a családi, mint a polgári társaságban, ezért fekszik szívünkön vármegyénk leánygyermekének nevelése és oktatása.

Leányainkat tehát meg kell szabadítani azon nevelő intézetektől s nevelőnőktől, melyeknek s a kiknek más céljuk is lehet, mint a vezetőség alatt lévő gyermekeket valódi magyar honleányokká s boldogokká tenni.

Leányaink helyes irányban való vezetését s nevelését pedig csak oly intézetekben látjuk biztosítva, melyek a nmélt. vallás és közokt. m. kir. Minisztérium közvetetlen felügyelete s rendelkezése alatt állanak. Ezért hazánk, nemzetünk s nőnevelésünk érdekében a legmélyebb tisztelettel kérjük a nmélt. vall. és közokt. m. kir. Minisztériumot, hogy Sátoralja-Ujhelyben, állami költséggel, egy állami felsőbb leányiskola felállítását elrendelni s ennek már az 1893/94. tanévben való szervezésére minket felhatalmazni méltóztassék.

Mély tiszteletünk nyilvánítása mellett maradtunk

S.-A.-Ujhelyben, 1893. július 12.

Molnár István főispán.
mint a közíg. biz. elnöke.

Jelentette továbbá a kir. tanfelügyelő, hogy meglátogatta személyesen a gesztelyi r. kat. és ev. ref., a h.-németi rk. és ev. ref. iskolákat, a tályai kiseddóvó iskolát és a s.-a. ujhelyi leánynevelő-intézetet s azokban a tanítás eredményét általában kielégítőnek találta. — B.-Szerdahely közszékné iskolája fölépítésére 2000 (kétezer) ftnyi segédelmet szavaztak meg a közmiv. alapból, — ellenben S. A.-Ujhely város képviselő-testületét folyamodása alapján, melyben a második kiseddóvó építésére segédelmet kért, a költségvetés előzetes bemutatására utasították. — Szűszmann Mór, rajtavesztett jankóci izr. zugtanitót, abbeli folyamodásával, hogy a reá kimért 50 ft bírság elengedtesse, elutasították. — Mailáth József gr. S. Patak és a petrahai körjegyzőség adókezelésének tüzetes megvizsgálására fölhatalmazást kérvén, részére megadatott. — Végre fölemlítjük, hogy Ruzsinszky Márton, Ohány András, Tóth János, Leheller András, Boros András és Galatócz György hadköteles egyéneknek kivételes nőülhetés megengedéseért benyújtott folyamodásaik kedvező elintéztést nyertek. A tanácskozás ezek során déltájban véget ért.

Hírek a nagyvilágból.

Az orosz trónörökös a német császár látogatása végett pár napig Berlinben tartózkodott.

Braziliában ismét kitört a forradalom. A felkelők vizen és szárazon támadólag léptek föl.

Világhódító Nagy Sándor, (meghalt Kr. e. 323-ban) és Kleopatra sírját Alexandria közelében fölföldözték.

A legnagyobb gyémántdarab, mely eddig ösmertes, nem rég került napfényre az áfrikai gyémánt-mezőkön. Ez a legnagyobb gyémánt 970 karátot nyom, tehát kilencezer akkora, mint a Koh-i-noor, melyet eddig a világ legnagyobb gyémántdarabjának tartottak.

Hírek az országból.

Vaszary, biboros hercegprimás, a fürdő használatát végett Balaton Füreden tartózkodik. A diszes társaságban ott vannak Fehér Ipoly, pannonhalmi főpapát, ugyancsak Anrádassy Tivadar és Gyula grófok is.

Kohl Medárd dr. a biboros hercegprimás titkáranak egészsége már annyira helyre állott, hogy hosszabb sétákat is tehet.

Kolera. Szatmár-, Bereg- és Szolnok-Doboka vármegyékben a kolera fellépését konstataáltak. A járványtól meglepett községeket csendőrséggel zárlat alá vették. Remélhető, hogy a kolera elhurcolását a legerélyesebben végrehajtott hatósági intézkedésekkel meggátolják.

Folytatás a mellékleten

Miklósné, Rác Jánosné, Rác Vilma és Erszike, Sztankay Béláné, Zihorszky Leona, Zombory Gézné, és még igen sokan. Banális hasonlat ugyan, de olyan volt a lassu, dallamos csárdás alatt a terem, mint egy jól gondozott, féltve ápoltság virágos kert, a hol a derűs szellő keresztül futásán ezer virág bolintgatja, ezerszínű, harmatsöpöcses fejét. . . És hogy tovább szőjem ezt a megunt hasonlatot, legkedvesebb volt köztünk egy négy esztendő aranyhajú baba a kis Cs. Olga, a ki apró lábaival fáradhatatlanul járta a csárdást, egyiket-másikat csókkal is honorálta. . . E sorok írójának is ígért egyet, ha szüzet ír róla, de a kis baba elaludt még a búcsuzás előtt, s így elmaradt a csók. Ha azonban nincs ellenére a kis táncosnőnek, én szívesen prolóngálom úgy tiz-tizenkét esztendőre; vagy ruházta át — másra! A mulatság kielégítő anyagi eredményéről a hivatalos kimutatás számol el. M — I.

(Új elöljárók.) Varannó kisközség, írja levelezőnk, f. hó 12-én választotta meg az új elöljárókat. A vendéglő nagytermében reggeli 9 órára szokatlan nagy számban jelent meg a városi polgárság Füzesgyörgy főszolgabíró megnyitott-nak nyilvánítván a közgyűlést, bejelenté, hogy Pereszlényi István volt főbíró ezen tiszteről visszavonhatatlannul lemondott. Pereszlényi 17 éven át viselte a főbírói székét. Hosszu működése a várost hálás lekötöztettségévé tette. Utódjául Verner Gyula köz- és váltóügyvédöt ajánlotta a főszolgabíró, mint olyat, ki egyedül lesz képes elődjének nyomdokaiba lépni s a várost szellemi és anyagi téren tovább vinni. Egyhangú élejen volt a válasz s ezzel Verner Gyula Varannó város főbírájává tétetvén, letette nyomban az esküt a főszolgabíró kezébe, s megköszönte a bizalmat a polgárságnak és arra kérte a közigazgatási hatóságot, legyen támogatója a törvények keretein belül mindazon intézkedéseinek, melyeket a polgárság érdekében a város fölvirágzására a jövőben tenni fog. Főlöszleges itt megemlíteni, hogy városszerzte a legnagyobb örömmel fogadták e választást s a főbíró jövőbeli ténykedése iránt sok reménnyel vannak. Ezután megválasztották újból Kerekes Antalt, a volt bírót, egyhangulag, Klaucek városi pénztárost, Lédermann, Takács, Béres és Csalfa esküdteteket, kik szintén azonnal letévék az esküt és pedig egynek kivételével mindnyájan magyarul, ami igen szép bizonyítéka városunk magyarosodásának. S ezzel befejeztetett az aktus. Az elnök főszolgabíró megköszönte a polgárságnak ily szép számban való megjelenését, Antalóczy képviselői tag pedig az elnöknek mondott köszönetet a gyűlés tapintatos vezetéséért. Adja az ég, hogy oly alkalmas legyen a jövő az ujonnan választott elöljáróság ténykedésére, mint amilyen hivatottak ők minden nemes és üdvös intézkedés keresztülvitelére. r. I.

(Meghívó.) A kassai dalkör Gálszécsen f. hó 23-án, a nagyvendéglő termében, hangversenyt rendez. A hangverseny kezdete 8 és 1/2 órakor. Helyárak. zártszék 1 ft 50 kr., körszék 1 ft, állóhely 50 kr. Hangverseny után tánc. — Műsor: 1. »Fohász«, Huber K. tól. 2. »Erdei rózsák«, Wernertől. 3. »Magyar népdalok«, Lányi Ernőtől. 4. »Solo Quartett«. 5. »Rajnai bordal«, Liszt Ferenc-től. 6. »Magyar egyveleg«, 7. »Országos bordal«, Thern Károlytól. 8. »Isten hozza«, Riegertől. — A művészet élvezetével kecsgetető hangverseny, bizonyára a vidékről is, nagy számmal fogja Gálszécsre vonzani a műpártoló, intelligens közönséget.

(Szinészet.) Tok-jból írja levelezőnk: Símandy színtársulata két hét óta küzd már itt a közönség részvétlenségével és dacára annak, hogy a legújabb darabokat hozza színre, eddig csak a Próba-házasság-gal tudott telt házat csinálni. Ugy látszik azonban, hogy kezd már nekimelegedni a tokaji közönség és kezdi méltányolni a nagyobb pártfogásra érdemes, jóra való színtársulatot. Kiválóbb erői a társulatnak: Kovács L., Ujfalussyné, Somogyi Antal, Latabarné és Kohári Mariska.

(Primicia) Tállyán folyó hó 9-én mutatta be a kassai egyházmegyének egyik szépművésze, a budapesti papnevelő intézetből kikerült itju tagja, Kamenszki Sándor zsenge áldozatát az Urnak. A belülről gyönyörűen díszített templom tömve volt közönséggel, s mire beharangoztak, már se ki se be nem lehetett jutni. — Öröm volt nézni, amint a derék s fiatal kora dacára tudós új misés az oltárhoz közeledett fényes segédlet környezetében. Evangélium után Bessenyey István, a monoki plébános méz-édes ajkairól hangzó szavak tölték be gyönyörűséggel a keblet. Miséje végén a primicián külön áldásban részeltetett minden jelenvotlat. A hívők serege bensőleg meghatottan távozott, hálát adva az Urnak, hogy ily lélekemelő ünnep részese lehetett. Mise után az örömszülőknél tósztdus ebéd volt. Ad multos annos!! M. I.

(Időjósolat július 16-ára.) Változó, felhőzet, enyhe, szeles, helyenkint esapadék.

Irodalom.

A Pallas Nagy Lexikona III. kötetének 1. 2. füzet s bókalencs-től a benzoógyanta szög, az 1-112 lapra terjed. A szöveg közzé nyomtatott számos illusztráció képen kívül, milyen pl. A pannonhalmi Benedekrend címere, e füzetekben találjuk Békés-vármegye, Belgrád, Belgium és Lxemburg, Belovár- s

Körös-vármegye térképeit és a belféreg képes ábrázolását. Egy füzet ára 60 fillér, megszerzhető díszes és tartós félbőr-kötésben kötetenként 12 koronáért. Az egész mű 240 füzetből fog állani. Megrendeléseket elfogad a Pallas Irodalmi és nyomdai részvény-társaság Budapestben, úgyszintén Löwl Adolf könyvkereskedő S.-A.-Ujhelyben. A kötetes kiadásból 4 havonként egy kötet, a füzetes kiadásból hetenként egy füzet jelenik meg. Az előfizetők minden egyes füzetet díjmentesen kapnak.

A Vasárnapi Ujság július 2-iki száma 20 képpel s a következő tartalommal jelent meg: Teck Herceg és szűlé: Würtembergi Sándor herceg és gr. Rhédey Klaudiva életéből. Kozma Ferenc-től. — Teck Viktoria (May) hercegnő és ősei. (5 képpel: 1. Teck Viktoria hercegnő, a yorki herceg arája; 2. György yorki herceg, az angol trónörökös fia; 3. a Teck hercegi család; 4. Teck hercegné leányával, legújabb londoni fényképek után; 5-6. Teck herceg és neje, Cambridge hercegnő menyegzőjűk alkalmával.) — A fecsketészek. (Képpel) Költemény Kozma Andortól. — A tábornok ur felesége. Elbeszélés. Irta Herceg Ferenc. — White-Lodge, a Teck hercegi család lakhelye a richmondi parkban. (2 képpel.) — A budavári ostrom történetéhez. Kerekes Józseftől. — Várkastély a Kárpátokban. Regény Verne Gyulától. (Képpel.) — Egy főúri ház kincses ládája. Balogh Gyulától. — Erdő-Szentgyörgy, a Rhédey-kastély és sirbölt. (Képekkel) Cserna Károlytól. — A budapesti új hidak. (A budapesti új hidak s a városrendezés tervrajzával.) — Parlament botánycsinálók. — Baranya-Szabolcs s a pécsi bányász sztrájk. (Képpel) Cserna Károlytól. — Chicagóból. (Négy képpel: 1. Földgömb alakú virággy; 2. Napóra virágokból; 3. Tizenkétmeletes ház; 4. A szabad közművesek épülete.) — Irodalom és művészet; Közintézet és egyesületek; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetése negyed-évre 2 ft. a politikai újdonságok-kal együtt 3 ft. Megrendelést a Franklin-Társulat kiapóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

»Titok«, regény 2 kötetben írta Charles Reade. Az újabb angol regényírók közül Reade kiválék mesészőv ügyességével és zamatos humorával, mely az angol társadalom alakjait pompás keretben mutatja be. A Titok című regénynek különös érdekessége kölcsönöz még az a körülmény is, hogy megkapó erővel esetetli a bányászéletet egy mindvégig vonzó mese alakjában. A két kötet az Egyetem-es Regénytárban jelent meg. Kiadja Singer és Wolfner Budapest és kapható díszes kötésben egy forintért. Löwl Adolf s.-a.-ujhelyi könyvkereskedésében is.

Egyesületi élet.

Nyilvános nyugtázás.

A s. a.-ujhelyi iparosok önképző egyesülete által folyó évi július hó 2-án tartott nyári táncmulatság összes bevétele 135 ft 94 kr. kiadás 93 ft 43 kr. tiszta jövedelem 42 ft 51 kr. volt. Ez alkalommal felülfizettek: N. N. 4 forint, Hércef Sándor, Dienes Bálint (Miskolczról), Főző József, Merkli Károly, Kóssa Béla, Lukácsóvics István, Lerch Jakab, Martinidesz Lajos 1-1 forintot, Weisz Emil, Schmidkó J. Jenő, Domacsza János 50-50 krt. Mely összegért a nemesszivű adakozóknak az egyesület nevében ez uton mond köszönetet.

Hércef Sándor, Bertók István, Székely László, elnök. e. jegyző. e. pénztáros.

Nyilvános számadás.

A községi és körjegyzők vármegyei egyesülete által folyó hó 2-án az erdőbényei gyógyító fűrdőben rendezett nyári mulatságról.

Összes bevétel . . . . . 276 ft 50 kr.
Kiadásuk . . . . . 85 ft 63 kr.

Tiszta jövedelem . . . . . 190 ft 87 kr., mely összeg a s.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegyesületnél a 3782 sz. letéti könyvre »országos jegyzői árvaház alap« címen gyümölcsözés végett elhelyeztetett.

Hálás köszönettel nyugtazzuk a következő felülfizetéseket: Waldboth Frigyes br. 50 ft, Juhácz Jenő 4 ft, Fried Lajos 4 ft, Abelesz Rudolf 3 ft, Braumgarten Antal 1 ft, Schneider Károly 2 ft, Fuchs Jenő 1 ft, Fuchs Mór 3 ft, Fuchs Sámuel 1 ft, Bernáth Béla orsz. képviselő 5 ft, Pethő Dániel 2 ft, Vadász Antal 50 kr, Bárczy Béla 50 kr, Vinogroczy János 4 ft, Juhácz János 2 ft, Matolay Béla 1 ft, Kása Mihály 1 ft, Abrahamovics Mór 1 ft, Sztankai Béla 1 ft, Fodor Jenő 1 ft, Mátray Sándor 1 ft, Kormány Gyula 1 ft, Palsó Katalin 50 krt, Perselszky Károly 1 ft, Szücs István 1 ft, Jászay Pál 1 ft, Janigu Vince ft, Fodor István 5 ft, Führer Sándor 1 ft, Kriszten Menyhért 1 ft, Knopfler Adolf 2 ft, Weiszbrund Zsigmond 1 ft, Zvolinszky József 1 ft, Pekáry Gyula 1 ft, Draganits Kálmán 1 ft, Kátay Mór 2 ft, Barthos József 2 ft. Ölbey János 2 ft, Dobozy Ferenc 1 ft, Batta József 1 ft, Galgóczy Barna 1 ft, Rakmányi János 1 ft, Wohl László 1 ft, Spisák Gyula 1 ft, Kun Zoltán dr. 9 ft, Moskovits Miksa 1 ft, Adonyi Gyula dr. 3 ft, Záhorszky N. 1 ft. és Kudász Kálmán 1 ft.

S.-A.-Ujhely, 1893. évi július 15-én.

Illésházy Endre Pataky Miklós
e. jegyző. e. elnök.

TANÜGY.

Kinek kötelessége Magyarországon a népoktatás?

Ily című közlemény jelent meg a »Zemlének« 23. számában, erre cikkirő ur ugyanazon számban megadja negative választát a második kikezdésben következőket állítván:

»Nálunk a népoktatást kénytelen-kelletlen nyügnék tekinti az állam, felekezet és társadalom«. Szabadjon erre észrevételem megtenni, még pedig azon közmondás szerint: lassan járj tovább érsz.

Hogy Magyarországon az oktatás terén sok mulasztást kellett pótolnunk, azt tagadni nem szabad, mert lehetetlen, hiszen még 1848 előtt a nap-tárakban és tisztviselők névtárában mint rendkívüli intézek valának felsorolva a népoktatás és bizony igen kevés volt számuk, épen oly gyéren találkoztunk azok nevével, kik az oktatás ügyének szentelték életüket.

De a lefolyó fészázad alattörtént óriási haladást el nem ösmerni annyit tesz, mint sem látni sem hallani nem akarni az örvendetes valót, elzárkózva a fényesen beszélő tények igazsága elől.

Különösen figyelmen kívül hagyja cikkirő ur azon tapasztalatokat, melyeket ha nem ösmerne saját tudomása után, megtudhatná a sajtóból: a törvényhozásban beadott kimutatásokból, melyeket évenként a kormány terjeszt elő.

1890-ben volt 16805 népoksola. Jellegre állami 801, községi 1946, rk. 5422, gk. 2173, gk. 1815, ev. ref. 1375, ágost. 1433, unitárius 46, izraelita 566, magán 184, társulati 44.

Semmiféle oskola csak 200 községben. Igaz ugyan, hogy ezeknek nagy részében a követelmények nem egészen kielégítők — de jobb valami mint semmi.

Mindezekből világos tehát, hogy Magyarországon sem az államot, sem a felekezeteket, sem magánosokat és a társadalmat nem terheli azon vád, hogy nálunk a népoktatást kénytelen-kelletlen nyügnék tekinti, sőt dicsérettel legyen beösmerve mindannyiuk nemesen versenyezve áldoznak még pedig aránylag eleget az oktatás és így a közmívelődés oltárára*.)

Cikkirő ur hivatkozik a művelt frációkra jól van? De igen egyoldalú kimutatással. Megmondom miért?

Franciaország évenként 176 millió 2370 frankot vesz föl oktatási célokra, mely összeg osztrák értékű 70 millió 44893 forint, ez pedig arányosítva Franciaország 38 millió 218903 lélek lakosságához, fejenként kitesz 5 frank 43 cent, vagyis két forint tizenhét krajcárt a mi pénzünk szerint.

Igen de ez az összes oktatási budget, mely nem csak az anyaországban, de a kiterjedt gyarmatokban is föntartja az oskolákat, sőt tudjuk miszerint a francia pdestige címén különösen keleten igen sok milliókat ad ki Franciaország oskoláira.

Most meg lássuk mit áldoz Magyarország oktatási célokra? Az állam maga hozzá járul évenként 7,945634 forinttal. A felekezetek néptanítói, tekintettel, hogy igen sokan nem részesülnek 300 forinton felül ellátásban, de viszont sokan többet kapnak és hozzászámítva orgonász illetőleg rektori javadalmazásukat, az összes átlag teljes joggal vehetünk 300 forintot egy tanítóra, tehát 16000 tanító huz évenként 4,800,000 forintot, a katolikus növeldek, apácák által vezetve, számra 243 intézet átlag 4000 forintot, megközelítőleg az ingyenes alapított helyekkel: 972000 forint; a felekezeti 168 gimnázium, a reáloskolák, tanítóképzők és papnövelő intézetek mindenütt, valamint az akadémiák, az egyetemi uradalmak jövedelme: évenként kitesz 5 millió ftot; az 1875. 38. t. c. által egy tanító után fizetett 12 ft nyugdíj illeték 15 év óta megközelítőleg 3 millió forintnak kamatja 180,000 ft.; az ösztöndíjjak, segélydíjjak, az összes felekezeteknél valamint az alumneumok és konviktusok kiadásai legalább egy fél millió; az összes felekezetek oskoláinak biztosítása, berendezése, javítása, nagyobbítása az országban évenként egy intézetre átlag csak 40 ft a népoksokoláknál kitesz 640000 forintot, a kisedevők költsége az új törvény szerint csak 1 millió évi kiadás — mindezen oktatás és nevelési kiadás Magyarországon kimutat: 21,637,000 forintot, ezen összeg arányosítva Magyarországon 13,728622 lélek lakosságához, fejenként kitesz 1 ft 76 krt., azaz cirka egy forint hetvenhat krajcárt.

Ha tehát tekintjük a viszonyt Franciaország és hazánk közt 41 krral jut több egy frációra.

Franciaország azonban gazdag, ipara és kereskedelme a lehető magaslaton áll, kifogyhatatlan pénzkeresetben, virágzó és nem fél század óta, de évszázadok óta — míg Magyarországon szegény, kereskedelme és ipara kezdetleges, sőt népünk legnagyobb része földmivelő, ha nincsen termés nincsen kenyere, ezt nem adja neki más foglalkozás ha csak nem a szolgai napszám, így tehát hazánkban igen, de igen sokkal többet fizetünk oktatásra, mint aránylag a művelt és gazdag frációk.

Ezen körülményeket megfontolva nemcsak meglepődéssel, de önértettel hivatkozhatunk az oktatásügyi állapotokra, melyből a felekezetek és társulatoknak érdemük kijár, az államot pedig csak támogatni lehet és kell az e téren kifejtett működéséért, mert az állam, felekezet és társulatok egyaránt megtesznek mindent a lehetőségig, sőt büszkén mondhatjuk, miszerint a tanügy óriási haladásában nem maradtunk el a művelt nyugat nemzetétől, sőt a nyugdíjintézetet fölötte állunk a leggazdagabb és legműveltebb népek fölött.

Azt mondják, hogy a felekezeti hátramaradást jelent; hát ez szerintem nagy tévedés: mert hazánk individuális helyzete e téren unikum, száza-

*) Annak idején körül-belül mi is ezt az észrevételt tük az aposztrófált közleményre. Szerk.

dok kulturális fejlődése, mely törvények által biztosított, kell, hogy mértékadó legyen; éppen úgy a nemzetiségek jogi állapota, ezt nem csak mellőzni, de bolygatni sem szabad, mert az ország nyugalma zavartatja meg, a béke háborgatja, sőt államiságunk tétetik kockára.

A vallás és nemzetiségi különbség nem sérthető. Igen bölcsen mondá Csáky gr. miniszter ápril 30. a képviselőházban, hogy a mikor a magyar állam eddigi irányától eltérve önmagához hűtlenül orosz és porosz példa szerint járna el, össze is dőlné a magyar állam!

Az állam hivatása a magyar nemzetiség államfentartó befolyása — ezt a kormányerőlyel és tapintatosan eszközli, a felekezetek pedig és a társadalom hazafias áldozattal segítik — ott a hol ellenkező történik a törvény szigorát alkalmazza a kormány és támogatni fogja minden hű polgár.

Az egyház-politikát szívvel lélekkel ellenzem — de a közoktatás terén legteljesebb előismeréssel adózom a kormánynak.

Hogy kihez van szerencsém Zseltway úr személyében nem tudom, de ha tanfériu volna*), ne terheltessék elfeledni a méltányosságot.

Különben „pax tecum!”

Szerdahelyi János,
málczai rkat. lelkész.

A töke-terebesi állami elemi népiskolában az 1892—93-ik tanévi záróvizsgálatok s záróünnepesség a f. é. jun. hó 25, 26, 27 és jul. 2-ik napjain megtartatván**), jóleső örömmel adok hírt a „Zemplén” t. olvasóközönségének arról a szép előhaldársról, melyet az illető nagy tót község 4—500 tényleg iskolába járó tanköteles gyermekeinek magyar nemzeti szellemben vezetett nevelés-oktatása körül most is tapasztalni szerencsés voltam. A kizárólag csak magyar nyelven végzett tanítás évi eredménye minden tekintetben fényesnek mondható. Értelmi fejlettség, ügyesség, bő tárgyszeret és tiszta magyar beszéd voltak a kimagasló mozzanatok, melyek az iskola munkásainak erényedtetlen szorgalmáról tanuskodtak. A tanítótestület a fő érdem bizonyára. Amde nem szabad megvonni az elismerést a helyi hatóságtól sem. Október 1-én már nem lehetett találni a községben egy beiskolázatlan tanköteles gyermeket sem! Végül nem hagyhatom említés nélkül a „magyar nyelvet és népnevelést terjesztő egyesület”-nek, Nemthy József járási főszolgabírónak, Malonyay Ferencné ő nagyságának és Marikovszky Pál dr. járásorvosnak azt a nemes tettet, hogy a magukat különösen kitüntetett iskolai tanulók jutalmazása és további buzdítása céljából, részint díszes könyvekben, részint pénzben annyi ajándékot adtak össze, hogy a záróünnepesség alkalmával 14 tanulót lehetett igen szépen megjutalmazni. Adjon az isten a magyar népnevelésnek sok ily nemesszivű s fenkölt lelkű barátot! Egy jelen volt.

A szönyéri állami elemi iskola jeles tanítójának, Litavecs Jánosnak ez idei záró vizsgálati alkalmából írja tudósítónk, aki maga is néptanító, az itt következőket: Hígyje el tek. szerkesztő ur, hogy bámulatba ejti a dologhöz értő közönséget, az a páratlan ügyszeretet, melyel a nevezett tanító egész éven át önzetlenül munkálkodott; a mostani vizsgálati is bebizonyította, hogy hazánkban egyetlenegy néptanítót sem képes a mostoha anyagi helyzet elkedvetleníteni; hogy hazánkban a népneveléssel foglalkozó pályatársak felfogják hivatásuk fontosságát és sem vész, sem nyomor, sem küzdelem, sem harc, de még az élet igája sem képes retrográd szellemben hatni a hivatásos népnevelőre. Magáról a vizsgálati eredményéről írhatom, hogy dacára a tananyag szaporodott voltának, a növendékek hangos és biztos feleletei, a csodálkozással határos meglepéssel töltötték el a figyelm és érdeklődés dolgában mindvégig kitartó közönséget. Adjon az isten sok ilyen derék iskolamestert hazánkknak! Cs. Gy.

A legyes-bényei iskola jöltevője. Az évrő vizsgálaton a r. k. népiskolában, Legyes-Bényén, hálára keltő jelenségnek voltak tanui a jelenlevők. Zalay Andor nagybirtokosnak becses figyelme az iskola és szives készsége az egyes gyermekek iránt ez idén is csak megújítása volt a multakban gyakorolt jótékonyosságának s a gyermekek szorgalma fejlesztésének. Kegyből a vizsgálat után az iskolába legszorgalmasabban járó gyermekek különféle hasznos könyvek kiosztása mellett *tíz koronát* kaptak, továbbá a tevékeny tanító, Vitek Imre által vezetett iskolai jegyzőkönyvből kitünt, hogy Legyes-Bényének fencicsért nagybirtokosa évközben a *szegény gyermekek iskolai könyvekkel látta el* s a nagyobbaknak csinosan kötött, alkalmas imakönyveket is ajándékozott; az iskola számára megszerezte Magyarországnak legújabb, nagy vászonra huzott, fali térképét; az iskola-magtár iránt való érdeklődését pedig e tanévben két köböl rozs és öt forint hirdeti; végül a szegény nép terhén is könnyített a tisztelettel említett jöltevő, amennyiben az egyház tulajdonát tevő épületek kiigazításának költségeihez ötven frttal volt szives járulni. A legyes-bényei iskola jöltevőjének e leg-

*) Az is, még pedig a javából.

**) A tudósítás a multi számunkból kiszorult.

nagyobb köszönettel vett kegyes adományait úgy fogja meghálálni a község, ha gyermekeit a pontos iskolalátogatásra serkenti s önmaga is szakít azon hagyományos falusi rosz szokással, hogy akkor is elég a gyermeknek iskolába betekinteni, ha a ház körül vagy a mezőn már munka nem akadt! E hagyományos rosz szokással való szakítás bizonyosan csak nevelni fogja az iskola jöltevőjének kegyes gondoskodását, melyet halásan megköszönni minden módon szoros kötelesség. Ennek tett eleget, és pedig örömmel, e pár szerény vonással a levelező. P. S.

Vármegyei Hivatalos Rész.

14862. sz.

Zemplén-vármegye alispánjától.

A járási főszolgabírónak.

A nm. Belügyminisztériumnak a kolera elleni óvintézkedések elrendelése tárgyában 58505. sz. alatt kelt intézvényét, midőn kiadom, magam részéről a következők teljesítésére hívom fel főszolgabíró urat. 1-ször. A minisleri intézvényben elrendelték pontos és sikeres keresztülvitele szempontjából szükségesnek tartom, hogy az az előjárónak ne csak kiadassék, hanem előttük felolvasatván, megmagyaráztassék és azon nagyfontosságú körülményre, mely a baj sürgős jelentése és annak kezdetbeni elfojtásából áll, kellőleg figyelmeztessenek.

E végett a kör- és községi jegyzőket községi bírónak azonnal hivatali székhelyére rendelje be és őket, nemcsak ezen intézvény szükkeretében előadottakra, hanem a helyi körülmények figyelembe vételével az egészségellenes állapotok megszüntetésére is a részletes utasítást adja meg. Különösen a gyanus betegedések sürgöny útján bejelentése az előjárónak felelősség terhes kötelességökké teendő.

2-ször. Az elrendelték fogantatása főszolgabíró ur által ellenőrzendő lévén, néhány nap elteltével a felülvizsgálatok a kör-, községi-, vagy járásorvos közbejöttével, személyesen vagy hivatali kiküldötté által fogantatandó. Az egészségellenes állapotok, a helyszínen tett azonnali intézkedéssel megszüntetendők, a mulasztó községi előjáró nyomban megbüntetendő.

3-ször. A mellékelt intézvényben elrendelték a községi előjárókkal közléséről 5 nap alatt, annak miként lett fogantatásáról egy-egy nagyobb község vagy körjegyzőségben tett felülvizsgálat befejezésével azonnal jelentést várok. A felülvizsgálat első jelentését 8 nap az utolsó 15 nap alatt elvárom.

Remélem, hogy főszolgabíró ur figyelembe véve a szomszéd Bereg- és Szatmár vármegyeiben már is előfordult s valószínűleg koleraának bizonyulandó eseteket, járása és vármegyének érdekében mindent el fog követni, hogy ezen vesztes betegség itt talajra ne találjon, módot fog gyors eljárás és jelentésével nyújtani, a netalán fellépés esetén annak tovaerjedésében megakadályozásra célzó intézkedéseim megtételére.

S.-A.-Ujhely, 1893. július hó 13.

alispán szabadságon:

Dókus Gyula, főjegyző

Másolat.

58505 VI—II. sz.

M. kir. belügyminisler

Körrendelet.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Több külföldi európai államban szrványosan előfordult koleraeset és a hazánkban helyenkint fellépett heveny gyomor- és bélhurut gyanus és aggasztó esetei arra indítanak, hogy a meleg nyári időszak közeledtével ismételve felhívjam a törvényhatóságot az általam f. évi február hó 28 án kiadott 5856. számú körrendelet erélyes és gyors végrehajtására.

Ezen felhívással kapcsolatosan további intézkedések végett a következőket rendelem el:

Tegye a törvényhatóság a járási főszolgabírónak és járási orvosoknak, illetve a rendezett tanácsú városok polgármestereinek, rendőrkapitányainak és városi orvosoknak a legszigorubb felelősség terhe alatt teljesítendő kötelességükbe az alábbi intézkedések haladéktalan fogantatását, u. m.:

1. A város, illetve községek területén az 1876. XIV. t.-c. 141. §-ának végrehajtása s általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöltessék.

E célból városokban a rendőrkapitány, községekben a községbíró, mindegyik az előjáróság egy tagjával hetenkint egyszer helyszíni vizsgálatot tartson, az utcák, terek, nyilvános épületek, nevezetesen vendéglők, korcsmák, kávéházak, cukrázdák stb., nemkülönbén a magánépületek helyiségeiben és udvaraiban a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett s az e téren tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról azok köztörvényi megtorlásának fentartásával az illető mulasztók költségére gondoskodják.

Különös figyelemmel legyen a rendőrkapitány, illetve községbíró arra, hogy az árnyékszé-

kek, pöcegödörök tartalma hetenkint kétszer megfelelő mennyiségű mézstajjal (1 kiló méz 4 liter vízben megoldva) fertőtlenítessek.

2. A mennyiben a városban vagy községben rosz vizet szolgáltató kut lenne, az hatóságilag elzárandó.

A folyam mentén vagy álló víz mellett épült községek lakói minden héten falragasz vagy dobozóval való közhirítéssel utján figyelmeztetendők, hogy a folyók vagy tavak vízből merített vizet előbb forralják fel, aztán hűtsék le és csak az ilyen felforralt és lehűtött vízzel éljenek.

3. A községi előjáróság és a városi piaci rendőrség fokozott erélylyel és szigorral ügyeljen fel a husszelemlére és az ártalmas italokat és ételeket koboza el; a korcsmai záróra fennálló szabályzatot pedig szigoruan tartassa be.

4. A városi és községi előjáróságok gondoskodjanak fertőtlenítő szerekéről, az 1000 lakoson felüli községek járványkórház, a kisebbek pedig elkülönítő helyiségek, — s minden község ezek felszereléseinek ápdáknak és hullaházaknak készletben tartásáról.

5. A város, illetve a járás területén lévő minden hatósági és magánorvos és minden szülész, külön egyénenként, a lakosság pedig közhirítéssel utján felhívandó arra, hogy általuk a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedéseket a polgármesternél, illetve a községi bírónál azonnal bejelentés.

A községi bírák kötelesek azon gyanus megbetegedéseket küldöncz útján vagy táviratilag azonnal a főszolgabíró tudomására hozni.

A főszolgabíró vagy rendőrkapitány minden ily esetet hatósági orvos közbejöttével megvizsgálja s arról az alispánnak táviratilag jelentést tenni tartozik, kinek feladata leend ezt nekem táviratilag bejelenteni.

6. Ugy ezen rendeletem, mint a fentebb említett 5856/93. számú körrendelet végrehajtásáért első sorban a polgármestert, illetve alispánt, az egészségügyi szakfelügyelet igénylő intézkedésekért a városi, illetve megyei tisztifőorvost, másodsorban a járási főszolgabírót, rendezett tanácsú városok polgármesterét és járási, illetve városi orvosokat; továbbá a községi és körjegyzőket s az összes előjárókat teszem felelőssé.

A községi (kör) jegyzők és községi bírák különösen az 1886. XXII. t. c. 95. §-ra hivatkozással felelőssé teendő, hogy ezen rendeletem, mint a fent idézett 5856/93. számú rendelet tartalmaz az összes lakossággal való megismeretéseért.

Jelen rendeletemet több példányban kinyomva a végből küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy azt a rendezett tanácsú városok polgármestereivel, a főszolgabírókkal, a hatósági, községi és körorvosokkal, a községi és körjegyzőkkel haladéknélkül közölje.

Budapest, 1893. évi július hó 9-én

Hieronymi s. k.

Ad.1049/93. ki. sz. Zemplén-vármegye számvevőszéktől.

Verseny-tárgyalási hirdetés.

T. Zemplén-vármegye székházához az 1893/94. téli évadra kívánatik 220 köbméter tavalyi vágású első minőségű bükk-, és 220 köbméter szintén tavalyi vágású első minőségű tölgyfa, összesen tehát 440 köbm. tűzifa.

E készlet szállításának biztosítása céljából, minthogy a S.-A.-Ujhelyben június hó 26 án tartott verseny-tárgyalás elfogadható eredményhez nem vezetett, a f. évi augusztus hó 7-ének d. e. 10 órájára újabb verseny-tárgyalás hirdettetik; mi-ért is a szállításra vállalkozni szándékozókat felhívom, hogy 50kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat 100 ft (száz ft) készpénz biztosítéki összeg becsatolásával t. Zemplén-vármegye alispáni hivatalához legkésőbb a f. évi augusztus hó 7-ének d. e. 9 órájáig nyújtsák be.

Szöbéli ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A szállításra vonatkozó részletes föltételek alól irrotnál megudhatók.

S.-A.-Ujhely, 1893. július 14-én.

1—2

Dongó Gy. Géza.

vármegyei főszámvevő.

36000/III—8. 1893. szám.

M. kir. földművelésügyi ministertől.

Végrehajtási utasítás.

a szerbiával kötött s a f. év XXI. t. cikkbe iktatott állategészségügyi egyezményhez.

A Szerbiával kötött és a f. évi XXI. tr. cikkbe iktatott állategészségügyi egyezmény f. évi július 1-én életbe lépén, ennek végrehajtása tárgyában a következőket rendelem:

I. §. az egyezmény 1-ső cikkéhez.

A Szerbiából származó állatok, állati nyers termények és a ragály tenyésztésére alkalmas tárgyak behozatala az ország területére, a mitroviczai, zimonyi, báziasai, belobreskai, és orsovai belépő állomásokon keresztül van megengedve.

A nevezett belépő állomásokon át behozott szarvasmarhát és juhót csak Budapestre, sertést pedig csak Budapest—Kőbányára szabad szállítani.

E szállításhoz közvetlenül a határtól egész a rendeltetési helyig, utközben való megállapodás nélkül, vasuton vagy hajón kell történni.

Ez oknál fogva az ilyen állatok a belépő állomástól rendőri felügyelet alatt a legközelebb eső vasut vagy hajó állomásra hajtandók és ott az illető belépő állomást vezető állatorvos felügyeletét alá kell tartani.

2. §. Az egyezmény 2. és 3. cikkéhez.

Az egyezmény 2. cikkében megállapított szabályszerű származási és egészségi bizonyítványokkal kísért állatok és állati nyers termények bizonyítványai tekintetében, a mennyiben az illető szállítvány beocsáthatónak találatik, tehát egyik sem forog fenn a 3. cikkben jelzett azon eseteknek, melyek a szállítvány visszautasítását vonják után a beocsátás körül a következő eljárás köüyelete vetendő.

a) Az állatokat illetőleg, az egy szállítványhoz tartozó állatokra vonatkozó marhalevelek összefüzdendők, a fűzőzsinór vége az állomás pecsétjével lepecsétlendők és a legfelül maradt marhalevél hátlapjára ezen záradékot kell vezetni.

szám

drb. ló, szarvasmarha, juh, sertés, stb. megvizsgáltatván és egészségesnek találtatván, Kőbányára (Budapest Ferencvárosba) szállítható.

Kelt

(P. H. alírás.

Ezen záradékban megjelölendő az állatok neme, jelezni kell továbbá, számjegyekben kiírva, az állatok darab számát és a marhalevelek számát; s végül fel kell tüntetni az állatok rendeltetési helyét, illetve azt a helyét, hová azokat a belépő állomásról, közvetlenül továbbítani kell. Ez a rendeltetési hely sertésekre nézve kizárólag Budapest-Kőbánya, — szarvasmarhára és juhokra nézve pedig kizárólag a Budapesti marhavásár lehet.

Az egyezményhez tartozó zárjegyzőkönyv 3-ik pontja értelmében, a marhalevelek vizsgálatánál különösen figyelni kell arra, hogy a marhaleveleken a behozni kívánt állatok szarvasmarha igazolva legyen.

Ezen hivatalos igazolásnak a szerb marhalevelek e célra szolgáló rovatában a marhalevelet kiállító hatóság által kell bevezetve lenni.

Figyelem fordítandó továbbá arra, hogy a zárjegyzőkönyv 4-ik pontja értelmében, a marhalevelek tartalmaznia kell azon közigazgatási kör megjelölését is, melyhez az állat származási helye tartozik.

A marhalevél magyar fordításának hitelességét hivatalos pecsét használatára jogosított hatóságnak vagy személynek kell igazolni.

b.) Az állati nyers terményeket illetőleg:

Az egyezmény 2-ik cikkében az ilyen terményekre nézve előírt származási bizonyítványokra

a mennyiben a szállítványok, a megtartott vizsgálat alapján, beocsáthatóknak találtnak, a belépő állomás vezetője a következő záradékot írja:

„Szabályszerű eljárás után a bevitel (átvitel) megengedettetett.“

Ezt a záradékot azután keltezi, aláírja, és hivatalos pecsétjével ellátja.

A szállítványok vizsgálata körül követendő eljárás tekintetében a belépő állomások az egyezmény 2. és 3-ik cikkeiben foglalt határozományokra utaltatnak.

Különösen megjegyeztetik, hogy a szerb marhaleveleknek és származási bizonyítványoknak magyar fordítással kell ellátva lenniük.

Ha valamely szállítványnál az egyezmény 3-ik cikkének első bekezdésében felsorolt esetek bármelyike észleltetnék, az illető szállítványok a belépő állomás által feltétlenül visszautasítandók.

A vasúti és gőzhajózási intézetek közegeinek szoros mihez tartásukul szolgáljon az, hogy csak az olyan szerbiai származású állatokat és állati nyers terményeket szabad továbbítás végett felvenniük, amelyeknek marhalevelei, illetve származási bizonyítványai, a fentebb megállapított igazolási záradékkal el vannak látva. Továbbá az, hogy szerbiai származású szarvasmarhát és juhot kizárólag csak a Budapest ferencvárosi vasútállomásra, illetőleg a budapesti hajókirakodó állomásra és innen a fő- és székvárosi állatvásárra, sertéseket pedig csakis a Budapest Kőbányai állomások valamelyikére és innen a kőbányai nemzetközi sertésvásárra szabad továbbítani.

3. §. az egyezmény 4-ik cikkéhez.

Az egyezmény 4-ik cikke értelmében szerbiai származású állatokra nézve alkalmazandó további állatorvosi vizsgálat és megfigyelési kötelezettség egyelőre szarvasmarha, juh és sertésre nézve lesz életbeléptetve, amely fajú állatokra nézve ezen megfigyelési idő tartama nyolc napban állapítottatik meg. — Ezt a megfigyelési időt a sertések Kőbányán az állami sertésveszteglőben, szarvasmarha és juhot pedig Budapesten az itteni vásáron e célra berendezett helyiségekben fogják kitölteni.

A megfigyelési idő kitöltése után ez állatok, ha egészségi állapotuk ez idő alatt kifogástalanul szabad forgalomba bocsátandók; az ilyen állatok marhalevelein azonban a Szerbia származásáig mindig világosan feltüntetendő. Ez okból, ha ilyen állatokra nézve később a Kőbányán vagy Budapesten kiállított eredeti marhalevél alapján újabb marhalevelek állítatnának ki: az illető állatok szerbiai származását az új marhaleveleken is mindenkor fel kell tüntetni.

A Kőbányán való 8 napi vesztegeltetésre vonatkozó fenti rendelkezés érvényes lévén, minden szerbiai sertésre mely az ország határát átlépi, te-

hát még azokra is, melyek netán azonnali levágatás és fogyasztásra a Szerbiával közvetlenül határos vármegyék területére volnának száma: ennek folytán f év július 1-től fogva hatályukat veszít mindazok a rendelkezések, melyek értelmében eddig megvolt engedve az, hogy szerbiai sertések fogyasztás vagy hizlalás céljából Krassó-, Szörény-, Temes és Torontál vármegyék és Temesvár, Versecz és Pancsova városok területe bevitethessenek.

4. §. Jelen rendelet, illetve a Szerbiával kötött állategészségügyi egyezmény életbeléptetül fogva, a Romániából származó sertésekre nézve előírt felügyeleti idő tartama szintén 8 napban állapítottatik meg; s az ilyen sertések marhalevelei szintén épen úgy kezelendők, mint a szerb sertések marhalevelei.

5. §. az egyezmény 8-ik cikkéhez:

A szerb határszélel szomszédos közigazgatási hatóságok kötelesek a hatóságuk területén netán járványos jelleggel fellépett állati betegségekről, a szemben levő szerbiai határ mentén illetékes szerb politikai hatóságot (prefecturát) azonnal és közvetlenül értesíteni, Budapesten, 1893. Junius 30 án Bethlen s. k.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

24428., 25335., 25336., 26431. szám

VI. 1893. V. 1893.

Valamennyi községi s körjegyző úrnak Zemlén-vármegye területén.

Dohányjövédéki kihágással vádolt Lakatos Erzs, férj: Kállay János, volt nagy-tárkányi lakos, cigányasszony. — dohányjövédéki kihágás miatt elítélt Molnár László, cigány, devesceri illetve monoki volt lakos, — dohányjövédéki kihágás miatt elítélt Molnár Lászlóné, szül: Náni Julianna, derecski, illetve monoki, volt lakos, — italmérés jövédéki kihágással vádolt vitki (máramaros m) születésű Ládaj János 32 éves, nős, volt szerenci lakosok ismeretlen helyre távoztak.

Utasítottatik tehát a cím, hogy hatósága területén nyomozza s feltalálásuk esetén haladéktalanul tegyen ide jelentést.

S.-A.-Ujhely, 1893. július 10-én.

Mauks, h. pénzügyigazgató.

A szerkesztő postája.

Zs. B. úrnak Varannó. A korrekciókat aug. 22-ére (nem előbb!) kérjük és várjuk.

Egy újhelyi lakosnak. A kolera ellen nem okoskodni, hanem *tenni* kell. Ön okoskodik; kérem, tegyen csak úgy, amint a hatóság elrendelte.

Felolós szerkesztő:

DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyula.

HIRDETÉSEK.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemérve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőújakban**, különösen **tüdővérzés** seknél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használható.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás**; Bécsben: **dr. Bamberger, dr. Duschek**, stb. a legjobb eredményt alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

práservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
Vud. ásványvíz
szállítónál
Budapest

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Hirdetmény.

A zemlénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank részéről ezennel köztudomásra hozatik, hogy a nála elhelyezett magasabban kamatozó **betétek 1893. évi augusztus 1-től kezdve 4-százötölival** fognak kamatoztatni. Ezen kamat után járó tőke-kamatadót az intézet viselendő.

A betevőknek jogában áll eddigi betéteiket alapszabályszerűen felmondani.

S.-a.-Ujhely, 1893. július hó 15-én.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A sárospataki áll. tanítóképezdében a növendékek élelmezése az 1893/4. iskolai évben árlejtés útján bérbe fog kiadatni. Egységár gyanánt azon összeg tekintetik, melyért a vállalkozó hajlandó egy növendék napi élelmezését elvállalni. A zárt ajánlatok aug. 5-ig alólírott hivatalához küldendők be, hol a hivatalos órák alatt a pályázat közelebbi feltételei is megtekinthetők. A pályázati kérvényhez biztosítékul 300 forint készpénz, avagy ezzel felérő értékpapír melléklendő.

Sárospatak, 1893. jul. 13.

Dezsó Lajos,
tkp. igazgató.

S.a.-ujhelyi kerületi főügynökség

A es. kir. szabadalm.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

magyarországi osztálya Triesztben.

Alapított 1838. évben. Biztosítéki alap 68.973,250 kor.

A társulat fennállása óta 1891. dec. 31-ig 336 millió koronát fizetett ki károk fejében.

Intéző: **Báró Podmaniczky Frigyes.**

A társulat biztosít a lehető legjutányosabb díjak mellett:

- I. **Tűzkár** ellen épületek, butor, gazdasági, gyári, ipar- s teménykészleteket stb.
- II. **Jégekár** ellen mindenemü veteményeket.
- III. **Szállítmánykár** ellen, szárazon és vizen szállított árukat.
- IV. **Biztosításokat** köt az ember életre, különféle módozat szerint, továbbá köt biztosításokat nyugdíjak és életjáradékokra, végre:
- V. **Baleset biztosításokat** minden testi sérülés ellen, fiókintézete a nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaságnál.

A fentiek elősorolása után ajánljuk a t. cz. közönségnek — bővebb felvilágosítás adása mellett közbenjárásunkat biztosításai felvételére, kérve nagybecsű pártfogás és bizalmukat kiváló tisztelettel

Az „Adria“ biztosító társulat ker. főügynöksége.
Behyna testvérek és Ember.

1-3

6—8 gymnasiumot végzett, jó házból való ifjút gyógyszerész-gyakornokul elfogad **Hazay Géza** gyógyszerész Töke-Terebes. — El-látás ingyen.

Tk. 1703/1893 sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Slyepák Jánosné végrehajthatónak Miklós Györgyné végrehajtást szenvedő elleni 89 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a Slyepák Mihály által tett utóajánlat folytán a s.a.-ujhelyi kir. törvényszék (a varannai kir. bíróság) területén lévő Posza községben fekvő a possai 42. sz. tjkvben A. I. 1-7 s. sz. a. foglalt ingatlan végrehajtást szenvedőt illető fele részére 166 frt 10 kr., továbbá a possai 100. sz. tjkvben A. I. 1. sor 34. hr. 37. ó. i. sz. a. foglalt s fele részben végrehajtást szenvedő, fele részben pedig Slyepák Mihály tulajdonát képező ház és belhelyre az árverést 176 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi augusztus hó 8-ik napján délelőtti 9 órakor Posza községe bírja házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 10 ft 10 krt illetve 22 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. törvényczikk 170. szakasza értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál, 1893. évi július hó 2. napján.
Matolay, kir. albiró.

Ujstromozott védjegy törvényileg védve

Csak akkor valódi, ha a védjegy az üvegben, dugón és díon-kupán látható.

Védjegy. Tokaj város czimere

Kapható minden nagyobb üzletben, gyógyszer-tárban, kávéházban és vendéglőkben s. a. t.

TOKAJI COGNAC
tisztá borból készítve

TOKAJI COGNAC-GYÁRBÓL TOKAJ

Minőségben felülmulhatatlan.

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL
S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör“ vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY, GRANIT, SZIANIT és homokkő sírkövet.

Tisztelettel **BURGER ADOLF** vállalkozó.

Sürgönczim: **Burger Adolf S.-a.-Ujhely.**

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Cs. és kir. tiszti egyenruha intézet.

37. sz.

Hirdetmény.

Van szerencsém a mélyen tisztelt cs. és kir. tisztikar, a m. kir. honvéd tisztikar, a m. kir. csendőrség, a m. kir. államvasuti tisztikar, ugy-szintén a m. kir. pénzügyorség becses tudására hozni, hogy én alólirott mindennemü egyenruhá-zati czikkeket, árukat, raktáron tartok; u. m.: csákók, sapkák, csillagok, nyakkendők, hadi érmek, portepék, kardok, keztyük, szolgálati jelvények, sarkantyúk stb., mely árukat épen azon az áron árjegyzék szerint szolgáltatam a magasrangu tisztí karnak, mint azt bárki Budapesten.

Elvállolok teljes egyenruházati felszereléseket a lehető legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Ajánlom továbbá magamat mindennemü javítások és átalakítások eszközésére.

Üzlethelyiségem a városház palota épületében van.

Alázatos szolgálja.

KEREKES PÁL,

polgári- és egyenruha készítő Nyiregyházán.

Vivó eszközök és különlegességek rakára.

Tk. 2107. szám. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságközhírré teszi, hogy a kir. államkincstár végrehajthatónak Cszimadia József, Cszimadia Mária és Varga Józsefné végrehajtást szenvedő elleni 7 frt 57 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a sátor-alja-ujhelyi kir. törvényszék (a sátor-alja-ujhelyi királyi bíróság) területén lévő Zemplén község és határában fekvő a zempléni 39. sz. tjkvben Cszimadia József és Cszimadia Mária férj. Varga Józsefné nevé-n álló l. 107. 108. hr. sz. belhely, kert és 72. ó. i. sz. házra 221 frtban. — Ugyanazon tjkvben nevezettek nevé-n álló + 501/C. hr. sz. beregi domb és mész őrszében lévő szőlőre 24 frtban. — Ugyanazon tjkvben szintén fent nevezettek nevé-re irott + 635. hr. sz. köves őrszében fekvő szőlőre az árverést 60 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi szeptember hó 27. (huszonhetedik) napján d. e. 9 órakor Zemplénben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 22 ft 10 krt, és 6 ftot készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt S.-A. Ujhelyben, a kir. törvényszék mint tkkvi hatóságnál 1893. évi június hó 8-én.

Képes Gyula, kir. törv. bíró.

Csak az illető, a ki bevásárlásánál a „Horgony“ gyár-jegyre ügyel, biztos lehet, hogy nem kapott értéktelen utánzást. — A

Pain-Expeller

„HORGONYNYAL“
horgonnyal legjobb eredménnyel alkalmazható csúsz, hátfájalmak, fejfájás, köszvény, csípő-fájalmak, tagszaggatás és meghülesék ellen; gyakran már egy bedörzsölés elegendő a fájalmak enyhülésére. Minden üveg a gyárjegygyel, a „HORGONYNYAL“
el van látva és ez után könnyen felismerhető Minthogy ezen kitűnő házszer majdnem minden gyógyszer-tárban 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben kapható, mindenki által beszerezhető. Csakis a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
valódi.

Tk. 1495. sz./893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Grünberger Salamon végrehajthatónak néhai Sztankó János örökösei végrehajtást szenvedők elleni 250 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.a.-ujhelyi kir. törvényszék (a gálszécsi kir. járásbíróság) területén lévő Gálszécs községében fekvő a gálszécsi 73. sz. tjkvben A. I. 1. sor 153. hr. és 35. ó. i. sz. a. foglalt ház és belhelyre, mely 2/10 részben Koszara János, 4/10 részben Sztankó János végrehajtást szenvedett és 4/10 részben Sztankó Jánosné szül. Gócs Jullánnának mint zálogbirtokosoknak tulajdonát képezi 360 frt, továbbá a gálszécsi 74. sz. tjkvben A. 1. sor 154. hr. és 82. ó. i. sz. a. foglalt ház és belhelyre, mely 1/2 részben Sztankó János, 1/2 részben pedig neje szül. Gócs Julianna mint zálogbirtokosok tulajdonát képezi, az árverést 360 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi augusztus hó 9-ik napján d. e. 9 órakor Gálszécsen a kir. tkkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis mindkét ingatlanra nézve külön-külön 36 forintot készpénzben vagy az 1881. LX. törvény-czikk 42. szakaszában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1893. évi május hó 29-ik napján.

Matolay, kir. albiró.

A „ZEMPLÉN” KÖNYVNYOMDÁJA

S.-A.-UJHELY, FOTÉR 9. SZ.

többféle újításokkal. betűkkel és körzetekkel dúsan berendezve, ajánlkozik minden e szakba vágó munkáknak izlésteljes és legjutányosabb árban elkészítésére.

Zemplén vármegye által tulajdonunkba bocsájtott községi és körjegyzői nyomtatványokból ezután is nagy raktárt tartunk.

Könyvnyomdánkkal kapcsolatos és jól berendezett **könyvkötészetünkben** mindennemű e szakba vágó munkák a legizlésteljesebben készíttetnek.

Figyelemre méltók!

FIGYELEMRE MÉLTÓK!

A nyári időnyben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok: melyek **HOFMANN BÉLA** az „Arany Oroszlánhoz” címzett ungvári gyógyszerárában, eredeti előírat szerint készítve, nagy kelendőség miatt folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAM ARCZKENŐCS”
„LILIAM MOZDÓVIZ” és
„LILIAM SZAPPAN”

Mindannyi külön és együttesen a szeplő, májfolt, pattanások, bőrtisztatlanság, bőrtakák (mitesser) ellen kitűnő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAM HÖLGYPOR”

a legjobb s legújabb arczpor; mely mindennapi használat mellett is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül, hogy fel-tűnnék, kitűnően tapad s az arcznak természetes üde színt kölcsönöz! Kapható fehér, rózsá, és crème (barnáknak) színben.

Zemplénmegye és környékére egyedüli raktár:

KINCSESSY PÉTER gyógyszerárára

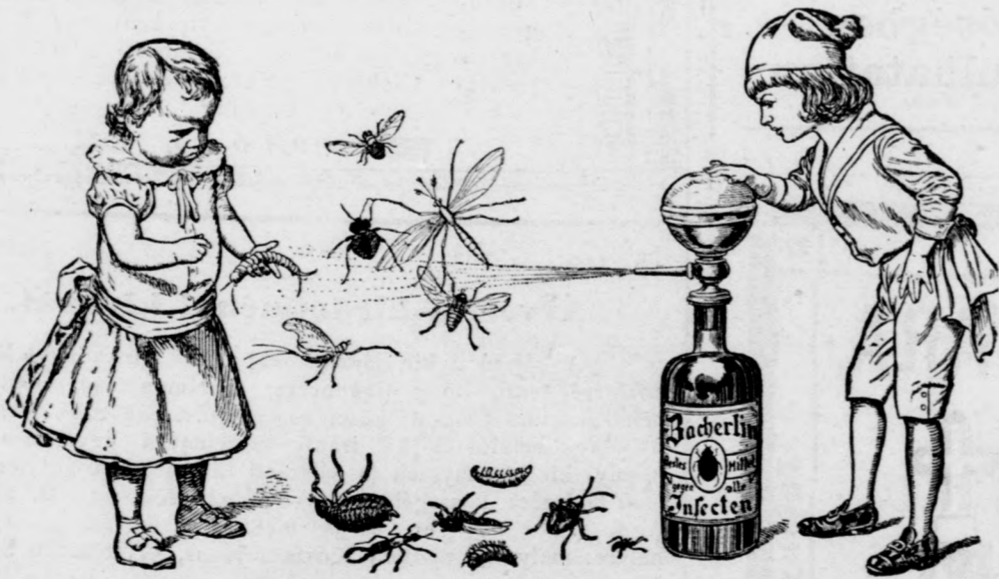
az „Üdvözítő”-ház S.-A.-UJHELYT, a fűtőházban.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adatnak bárkinek, s postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Figyelemre méltók!

ZACHERLIN

a leghiresebb szer minden rovan ellen.

A csodálatos hatással bíró Zacherlin ismertető jele:

1. a lepecsételt üvegcese, 2. a „Zacherl” név.

Az üvegcsék árai: 12 kr., 39 kr., 50 kr. és 1 ft. — Az ugynevezett »Zacherlin-takarék» gépecske ára 30 kr.

2-6

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhegyben: Kincsessy Péter, Cs. Buday Ákos, Éliásy Imre, Bárczy Béla, Behyna test., Grünbaum M., Nagy Béla Lajos, Klein Henrik, Klein Béla, Malátsik György, Szentgyörgyi Vilms. Abauj-Szántó: Blau Herman. Sávány Kálmán.

Homonnán: Pápay Pál, Klein Dávid, Pólányi Dezső, Szekerák Ambrus. Mándok: Reichard H.

N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre, Mezner Vilms. Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.

Szerencsen: Rochlitz Dezsónél. Tállya: Sichermann Jakab és fiánál. Tokajon: Frisch Vilmos, Helm Samu, Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó Soma.

Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor.

A már évek óta fennálló

Első zemplén-megyei honi bútortermék

Sátoralja-Ujhelyt, a főtéren

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, **5 teremben nagyszerűen berendezett**

bútorgyári telepet

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt fölülmuló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben ilyenmű egyedül létező

BÚTORTERMEIMBEN

szerezhetik be. Elsőrendű szakiparosaim közreműködésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nálam mindennemű kitűnő **asztalos- és kárpitos-bútorok** valamint **fantasie- és dísz-bútor** s leg-elegánsabban teljesen felszerelt **urasági szalon-, boudoir-, ebédlő- és fogadótermek** részére a most divatozó fanemekben és a legújabb alakban; nemkülönben **szalóngarnitúrák** különféle szövetekkel, díszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző **jutányos árak mellett** készletben találhatók, hogy bevásárlását mindenki igényeinek megfelelően teljes megelégedésére a **legolcsóbb gyári árban** szerezheti be.

Továbbá van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy bútort vásárolni szándékozők kényelmére bolthelyiségem emeletén is f. év január hó 1-től

bútor-minta-termeket

rendeztem be, hol ugyanis ebédlő- és háló-szobák valamint szarokak készen és felállítva a csak gondolható legszebb kivitelben láthatók.

Számos látogatást és pártfogást kérve maradtam

13—

kiváló tisztelettel

Wilhelm Henrik.

Haszonbéri hirdetés.

A sárospataki ev. ref. egyház a város közelében fekvő, alsó-határi 113 kat. hold. tagbirtokát a rajta lévő tanyai épületekkel f. évi október 1-től kilencz évre nyilvánosárverés útján *jul. 23 ikán d. u. 3 órakor* a ref. leányiskola helyiségében haszonbérbe adja. Zárt ajánlatok elfogadtatnak s az árverés után bontatnak fel. Sárospatak, 1893. jun. 29.

3-3

Egyház elnökség.

Eladó ház.

A Deák-útczában egy 4 szoba, konyha, pincze, istálló, fatartó, ól- és kertből álló, jó karban levő ház s zabad kézből, előnyös feltételek mellett eladó.

Czím a **Kiadó-hivatalban.**

Segédjegyző felvétel.

O.-Liszkára egy okleveles **segédjegyző** felvétetik, aki az adóvégrehajtásokat is foganatosítaná. Jelentkezhetni aláírott jegyzőnél, ahol a feltételek is megtudhatók. — Az állás augusztus 1-től volna elfoglalandó.

Benyovszky Béla,
jegyző.

A magyar általános kőszénbánya-részvény-társulat Budapest, V., bálványutca 8

ajánlja a t. c. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak, valamint cséplőgép-tulajdonosoknak kitűnő minőségű

akna, koczka és darabos szenét centeri és királdi bányáiból

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

1-3